

Stichting Ecologische Landbouw Projecten Ghana

Rondzendbrief

Laren NH., 15 december 2015

Ter inleiding

Dit keer goed, maar ook slecht nieuws. Vier van onze bestuursleden zijn eind november naar Ghana geweest en hebben veel goede dingen gezien en gehoord. Maar op 6 december bereikte ons het bericht dat David Agongo is overleden. En Cordaid heeft zich genoodzaakt gezien geen hulp meer te geven aan een aantal landen, waaronder Ghana. U leest het allemaal in deze Rondzendbrief.

In Memoriam.

Hoewel het niet helemaal onverwacht kwam, is David Agongo, onze projectleider van het Zasilari Ecological Farms Project (ZEFP), op 6 december overleden. De ELPG werkt al bijna 20 jaar met David samen. Hij heeft ZEFP opgericht en laten uitgroeien tot een NGO (Niet Gouvernementele Organisatie), die als 'Leading NGO on organic farming in Northern Ghana' gezien en gerespecteerd wordt. Overheidsinstanties en NGO's kwamen naar hem toe voor de praktische kennis over biologische landbouw. David werd op handen gedragen door zijn staf en door de boeren en boerinnen waar hij mee werkte. Ze vertrouwden hem. Ze wisten en ervoeren, dat David hen echt wilde helpen. David heeft in zijn hele leven zo'n 3000 boeren en boerinnen geleerd te composteren, met kredieten om te gaan, te werken in groepen, erosie te controleren, conflicten op te lossen tussen man en vrouw en hij was een vraagbaak voor de dorpelingen over allerlei zaken. We denken aan die keer dat we een vrouw tegen kwamen in een van zijn dorpen. Spontaan begon ze te vertellen aan ons, dat compost de bodem vruchtbaar maakt, waardoor er nu voldoende voedsel in huis is en dat er daardoor geen conflicten meer zijn in haar familie. Ook vertelde ze, dat het gemeenschapsgevoel in haar dorp groter geworden is, doordat door ZEFP het werken in groepen gestimuleerd is. Ze heeft er veel vriendinnen door gekregen, die elkaars problemen bespreken en soms oplossen. Ze dankte David daarvoor!

De laatste paar jaren leed David aan suikerziekte. Gelukkig heeft hij zijn taken afgelopen jaren overgedragen aan Issifu, in wie hij een hele goede opvolger heeft. Issifu leidde ZEFP al steeds meer en hij deed dat op een manier dat David nog steeds betrokken was bij alle beslissingen. Nu moet het project verder zonder de oprichter. Maar de ZEFP-staf kan dat en wij zullen als ELPG hen van harte ondersteunen, in de lijn van David: met vertrouwen, rustig doorwerken en met de visie dat alleen biologische landbouw de oplossing is voor veel problemen. David was daarvan overtuigd. Hij heeft ons eens verteld dat hij als kleine jongen met een mand op zijn rug naar school moest. Onderweg verzamelde hij daar mest van ezels en koeien in. Aan het begin van het groeiseizoen werd dat over het land verspreid en dat was het begin van zijn biologische denkwijze.

We zullen hem erg missen om zijn wijsheid, zijn rust en zijn zorg.

Het zal anders zijn als we weer in Ghana zijn.

Verslag reis november 2015

De eerste week van november hebben vier bestuursleden weer een reis gemaakt naar onze projecten. Hierbij een fotoverslag met uitleg.

Bijna voedsel-zeker

Boer Yahaya en voorlichter Jeremia Imoro van ZEPF laten trots de grote maiskolven zien die geoogst zijn begin

november 2015. Het huishouden van Yahaya met ca. 6 volwassenen en 20 kinderen zou 30 zakken per jaar moeten oogsten om voedsel-zeker te zijn. De oogst dit jaar was 22 zakken. Dat is veel meer dan vroeger. Het stimuleert Yahaya om volgend jaar meer compost te maken.

Commerciële interesse in bio-teelt

Commercieel uienteler Yakubu heeft 7 hectare gangbare uienteelt in het droge seizoen met irrigatiewater uit de Volta rivier. Maar komend droge seizoen (van

januari tot mei 2016) gaat hij experimenteren met biologische uienteelt onder begeleiding van de ZEPF staf. Bezorgdheid over gezondheid en milieu door het hoge gebruik aan pesticiden, insecticiden en herbiciden in de gangbare teelt heeft hem doen besluiten om biologisch te gaan experimenteren.

De droogte oplossen

Twee studenten van de eenjarige opleiding tot biologisch boer (Zakaria en Bernard) oefenen met het markeren

van een hoogtelijn op de GIOF Campus. Het water op de campus stroomt af naar een riviertje. Door op hoogtelijnen geulen te graven kan het water niet meer direct afstromen, maar zakt de grond in. Zo hopen ze de droge grond te herstellen en gewassen te gaan verbouwen. Ook zorgt het geïnfilterde water dat de waterput op de campus meer water kan geven in de droge tijd.

Topboer Ayamga

Lachen is een must in Ghana. Hier wil boer Ayamga mijn bril en ik zijn hak dragen. Boer Ayamga

bezoeken we elk jaar om zijn landbouwsysteem te volgen. Hij heeft door het SEISUD programma geleerd te composteren en is nu een voorbeeld-boer. Zijn grote huishouden heeft 75 zakken graan per jaar nodig. Hij produceerde dit jaar ca. 80 zakken. Hij zei tegen ons: 'We

eten nu nog van de oogst van vorig jaar'. Voordat hij aan het SEISUD-programma meedeed moest hij vaak graan kopen om voedsel-zeker te zijn. Boer Ayamga is ook een excellent pluimveehouder; daar verdient hij een goed extra inkomen mee.

Milieustudenten steunen bijenproject

Bijna de hele staf van het Zasilari Ecological Farm Project (ZEPF) met David Agongo, de oprichter van ZEPF, centraal in

het midden. Bij ons bezoek konden we een cheque van € 3.690,- overhandigen namens de studievereniging Milieuwetenschappen van de Universiteit Utrecht. Zij hebben dit geld bij elkaar verzameld door allerlei sponsoracties, waaronder een duik in de Noordzee op 3 februari 2015, en veilingen van o.a. Ghanes tuingereedschap. Het geld wordt gebruikt voor een bijenproject, geheel in lijn met hun studieonderwerp.

Voordelen van compost

Een nieuwe compost-box in een van de ZEPF-dorpen. Composteren blijft de hoofdactiviteit van de door ELPG gesteunde

projecten. Boeren kiezen voor compost, omdat kunstmest te duur en/of niet verkrijgbaar is, de bodem langer vruchtbaar blijft dan wanneer je kunstmest gebruikt, het zaad beter kiemt in grond bemest met compost, compost meer regenwater vast houdt waardoor gewassen beter een droge periode

kunnen doorstaan, er een beter bodemleven is met compost, de oogst zekerder is en de smaak en nutriënten dichtheid van compost-mais beter is dan van kunstmest-mais. Compost heeft wel twee minder goede punten: het kost veel werk en je moet water hebben, maar de voordelen wegen zeker op tegen de nadelen en daarom wordt composteren door steeds meer boeren gedaan.

Topboer 2: David Sundow

Dit is David Sundow. Samen met Ayamga zijn dit onze twee topboeren! David Sundow selecteert al 20 jaar lang zijn eigen zaaizaad en

hij haalt nu oogsten van bijna 3000 kg/ha. De afgelopen 5 jaar heeft hij steeds van deze hoge opbrengsten. Dat komt door compost. Voedselzekerheid is voor Davids gezin geen probleem meer. Op zijn land beginnen wilde groenten en kruiden te groeien, omdat de vruchtbaarheid sterk vooruitgegaan is. Daar zitten ook medicinale kruiden tussen. David heeft het gebruik daarvan van zijn vader geleerd. Nu is hij ook weer een gerespecteerd traditionele kruidengenezer in zijn dorp.

Carolien in Sirigu

Bestuurslid Carolien Kooiman bleef na het vertrek van de andere 3 bestuursleden nog een maand langer in Ghana. In die tijd startte ze

een waterinfiltratie-programma bij GIOF en deed ze, met hulp van tolk Nathaniel (docent van GIOF), interviews naar de resultaten van compostering. Als dank voor de interviews ontvingen de boeren een stuk zeep.

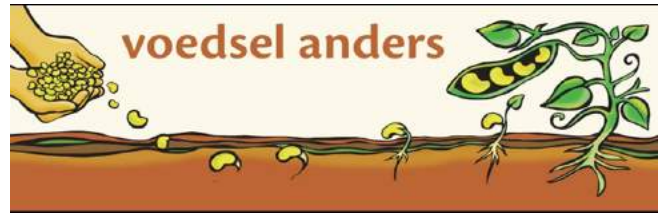
Financiën ELPG

Voor 2015 hebben we € 32.500 subsidie ontvangen van Cordaid. We hoopten op een soortgelijk bedrag voor 2016. Echter, de regering heeft besloten de financiering van ontwikkelingssamenwerking drastisch te verminderen. Het gevolg is dat grote organisaties als Cordaid, ICCO, Kerk in Actie in 2016 en volgende jaren veel minder geld van de overheid zullen ontvangen. Dit heeft Cordaid genoodzaakt om te reorganiseren. Besloten is om het aantal landen waar hulp aan wordt gegeven te verminderen van 40 naar 19. Ghana is er niet bij; dat heeft als gevolg

dat ELPG vanaf 2016 geen subsidie meer ontvangt van Cordaid.

Het bestuur zal zich maximaal inzetten om andere bronnen te vinden. Ook doen we hierbij een beroep op onze donateurs voor een extra bijdrage en/of voor voorstellen die de inkomsten kunnen verhogen.

Activiteiten in Nederland

De eerste Voedsel Anders conferentie aan de Universiteit Wageningen in 2014 was met 800 deelnemers een groot succes. Op vrijdag 12 en zaterdag 13 februari 2016 vindt de tweede conferentie plaats. In deze tweede editie denken en werken boeren, vissers, burgers, wetenschappers en maatschappelijke organisaties samen verder aan eigentijdse, duurzame en eerlijke voedselproductie en -consumptie, met nieuwe relaties tussen boer en consument. Zo leveren we creatieve en dynamische alternatieven voor de grootschalige en geïndustrialiseerde voedselproductie, gedictieerd door multinationale ondernemingen.

In 2014 was ELPG mede drager van de Voedsel Anders Conferentie, samen met heel veel andere organisaties. Ook in 2016 steunen we dit initiatief weer. Op de conferentie zijn we aanwezig met een stand en verzorgen we een workshop.

Voor meer informatie: www.voedselanders.nl.

De Biobeurs vindt dit jaar plaats op 20 & 21 januari 2016 in de IJsselhallen in Zwolle. De ELPG is een mooie stand aan het klaar maken; daarmee hopen we weer veel bezoekers te trekken. We kunnen ze veel vertellen en laten zien over het goede werk in Ghana en hen uitnodigen ons werk te steunen. Voor meer informatie: <http://www.bio-beurs.nl/>.

Van een donateur

Na onze tijd als ontwikkelingswerker in Afrika wilden we betrokken blijven bij de ontwikkeling in Afrika. We hoorden van het Ghana Geiten Melk Project door boer Johan Spee opgericht in 1975. Niet een project van bovenaf gestuurd maar door lokale mensen gedragen sprak ons aan. Ook de biologische manier waarop de landbouw wordt bedreven is een belangrijk gegeven dat in de toekomst alleen maar belangrijker zal worden gezien de toenemende vervuiling van de voedsel keten.

Vanaf de datum dat we het Geiten Melk Project zijn gaan steunen hebben we de ontwikkelingen gevolgd. Ook nu het de Stichting Ecologische Landbouw Projecten Ghana is geworden zullen we, zolang het ons gegeven is, dit blijven doen.

Frans & Marly ter Laag

Bijdrage van Stichting EOF

ELPG is net als EOF al vele jaren werkzaam in het noorden van Ghana. Dat betekent dat het gedreven mensen zijn, mensen met een passie. Na een paar gesprekken en een bezoek aan Upper East Region was de samenwerking een feit en heeft EOF een aantal jaren geleden gekozen om samen te werken met ELPG. De keuze was gevallen op SEISUD en GIOF, het ecologische landbouwproject van Peter Anoaah en wel om drie redenen:

1. EOF al 25 jaar in de Upper West Region van Ghana verschillende kleinschalige, lokale projecten steunt. Begonnen in 1990 met onderwijs is dat al snel uitgebreid met gezondheidszorg, landbouw, water, microkrediet en is onderwijs altijd de rode draad in het geheel gebleven. Dus dit project paste prima in onze visie.

2. Vanwege de kennis die bij beide organisaties aanwezig is. Zowel bij ELPG als bij SEISUD en GIOF in Ghana. Landbouw in Ghana is iets anders dan landbouw hier. Andere gewassen, onregelmatige regens, droogte, enz., enz. En ook het ecologische aspect sprak ons erg aan.

3. Wanneer je een goedlopend project ziet, met mensen die zich voor de volle 100% inzetten, dan hoeven wij niet zo hoognodig zelf een "eigen" project te beginnen. We steunen liever bestaande projecten in Ghana, opgezet door lokale mensen.

Tot op de dag van vandaag is het een hele prettige samenwerking, gebaseerd op wederzijds vertrouwen. We kennen de uitdagingen en zijn telkens weer meer dan tevreden als het allemaal goed is gegaan. Het kan wel eens wat langer duren dan gepland, maar dat gebeurt hier in Nederland ook; het uiteindelijke resultaat telt. Wat ons betreft gaan we voor een lange, vruchtbare samenwerking met SEISUD, GIOF en ELPG.

Annie Manders

Momenteel steunt ZEPF 1.250 boeren bij het invoeren van organische landbouw en aanverwante zaken. Inmiddels hebben zich al zo'n 3.500 boeren gemeld om die hulp ook te ontvangen, opdat ook hun opbrengsten verbeteren. Om de boeren kennis bij te brengen van de organische landbouw zijn voorlichters nodig. Die gaan op een lichte motor over kleine paadjes naar de afgelegen dorpen. Graag zouden we ZEPF willen helpen om meer voorlichters aan te stellen. De tegenslag met de financiering van Cordaid is jammer, maar we zullen ons toch inzetten voor meer voorlichters.

Gratis steun voor ELPG

Als u aankopen doet via internet, doe dat dan via <https://www.4morgen.org/#!/> of voor boeken via <https://www.youbedo.com/>; als u ELPG aanwijst als goed doel, dan steunt u daarmee ons werk zonder kosten voor u. Die bedrijven maken een percentage van de aankoop over naar ELPG.

Kennismaken met (nieuwe) bestuursleden

Ik ben Jan Peter Verhave,

geboren in 1942. Ik heb biologie gestudeerd en heb een "natuurlijke" interesse in gezonde grond en de teelt van gewassen daarop. Maar ik specialiseerde mij in de studie van menselijke parasieten. Mijn promotie in Nijmegen ging over vaccinatie tegen malaria (1975) en ik heb sindsdien regelmatig landen in de tropen bezocht, waar malaria een probleem is: Senegal, Burkina Faso, Kameroen, Tanzania, Vietnam, Indonesië. Sinds mijn pensionering ben ik o.a. actief op het gebied van de medische geschiedenis. Ik ben een buurman en kerkgenoot van oud-bestuurslid Han Matser en heb jarenlang een tweedehands boeken verkoop georganiseerd, ten behoeve van de ELPG. Hopelijk kan ik een paar jaar mijn ervaring ten dienste stellen van de ELPG.

Oproep van ZEPF

Issifu, de projectleider van ZEPF, schreef in zijn halfjaarverslag: ik heb moeite om te gaan met het aantal boeren (m/v) dat steun vraagt van ZEPF.

Tot slot

We zijn blij met de door de ELPG bereikte resultaten, maar ook bedroefd om het overlijden van David en bezorgd over het vervallen van de subsidie van Cordaid. We willen met volle kracht doorgaan. Fijn dat u ons daarin steunt. Wij wensen u fijne feestdagen en een zeer voorspoedig 2016.

Vriendelijke groeten, namens het bestuur,

Frits H.W. Brouwer, voorzitter

De ELPG is erkend als ANBI. Uw gift is dus fiscaal aftrekbaar

Het drukken van deze Rondzendbrief is gesponsord door CLM Onderzoek en Advies

